

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Version 3	Antal sidor 2
Dokumentägare Ann-Mari Gustavsson Smittskyddssjuksköterska	Fastställare Andreas Harling Bitr smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2023-07-10	Giltig t.o.m. 2025-07-09

Åtgärder vid tarminfektion - lathund

Gäller för: Hälso- och sjukvård

Denna rutin baseras på Smittskyddsläkarföreningens smittskyddsblad och ersätter inte smittskyddsbladen. För fördjupad information hänvisas till respektive diagnos smittskyddsblad (läkar- samt patientinformationsblad) på Smittskydd Värmlands webbplats, www.smittskyddvarmland.se.

Smittskyddsåtgärder (gäller för samtliga diagnoser)

1. Ge information om sjukdomen.
2. Ge muntliga + skriftliga förhållningsregler och hygienråd till patienten. Patientinformationsblad finns under respektive diagnos på www.smittskyddvarmland.se.
3. Smittskyddsanmäl i Sminet, www.smittskyddvarmland.se
4. Smittspårningsplikt.
 - Ta uppgifter om arbete, skola, förskola.
 - Ta uppgifter om hushållskontakter med riskyrke eller som går på förskola.
 - Fler sjuka i omgivningen?
 - Resor inom och utom landet (resmål, hotell, ut- och hemresedatum)?
 - Vid inhemsk smitta kan även följande vara av epidemiologiskt intresse:
 - o Hantering av misstänkta livsmedel eller vatten (till exempel egen brunn)?
 - o Restaurangbesök?
 - o Kontakt med djur, lantbruk, gödsel?
 - o Bad i sjö, hav, bassäng?
 - o Närstående som varit utomlands?

I vissa fall behöver följande framgå i smittskyddsanmälan (se respektive diagnos i lathunden)

¹ *Inhemsk smitta:* Vid misstanke om inhemsk livsmedel- eller vattenburen smitta, kontakta Smittskydd Värmland.

² *Förskola/skola:* Om barnet varit där dagarna före insjuknandet eller med symtom, kontakta Smittskydd Värmland.

**Riskyrke* = yrkesmässig hantering av oförpackade livsmedel, vårdpersonal som hanterar spädbarn eller immunsupprimerade.

**Personer som arbetar med oförpackade livsmedel är enligt europeisk livsmedelslagstiftning (EG-förordningen 852/2004) skyldig att omedelbart meddela sin arbetsledare om smittan.

Dokumentet är utarbetat av: Ann-Mari Gustavsson och Andreas Harling

Sjukdom	Smittväg	Inkubationstid	Smittsamhet och bärarskap	Behandling om okomplicerad sjukdom	Yrkesmässig hantering av oförpackade livsmedel	Vårdpersonal som hanterar spädbarn eller immunsupprimerade	Förskolebarn	Övriga	Person som arbetar med djur	Provtagning av kontakter	Smittskyddsåtgärder
Campylobacter-infektion	Djur, livsmedel, vatten. Person-person är ovanligt. Hög smittdos.	2–5 dagar (1–10 dagar)	Läker ofta ut inom 1–2 veckor men utsöndras i ytterligare några veckor. Längre bärarskap är ovanligt.	Sällan aktuellt.	A Arbetsledaren ska informeras om smittan**.	A	A	A		Provta kontakter med symtom.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ .
EHEC-infektion	Djur, livsmedel, vatten, person-person. Låg smittdos.	2–4 dagar (1–8 dagar)	Läker ofta ut inom någon vecka. Efter 3 veckor är 90% negativa men kan vara betydligt längre, ffa hos barn.	Sällan aktuellt.	B Arbetsledaren ska informeras om smittan**.	B	B	A		Provta kontakter med symtom. Vid all stx2-positiv eller HUS-koppling: provta symtomfria hushållskontakter med riskyrke* eller är förskolebarn - avstängs i väntan på provsvar.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola/skola ² .
Salmonella-infektion	Djur, livsmedel. Person-person är mindre vanligt. Hög smittdos.	12–48 tim (6–72 tim)	Ofta självbegränsande inom 1–2 veckor men utsöndras i medeltal 4 veckor. Barn har ofta längre smittbärartid.	Sällan aktuellt.	C Arbetsledaren ska informeras om smittan**.	C	A	A	Diskutera med smittskydds läkare.	Provta kontakter med symtom. Provta symtomfria hushållskontakter med riskyrke*.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola ² .
Tyfoid- och paratyfoid-feber	Livsmedel, vatten, person-person. Lägre smittdos än andra salmonellatyper.	10–14 dagar (vid septisk sjukdom, annars kortare).	De flesta smittfria efter 10–14 dagars behandling, annars några veckor, någon procent mer än 1 år.	Ja, ofta aktuellt.	D Arbetsledaren ska informeras om smittan**.	D	D	A		Provta kontakter med symtom. Provta symtomfria hushållskontakter med riskyrke* eller är förskolebarn - avstängs i väntan på provsvar.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola/skola ² .
Shigellainfektion	Livsmedel, vatten, person-person. Låg smittdos.	2–3 dagar (1–7 dagar)	Smittsamhet pågår så länge bakterien påvisas i avföring. Obehandlad vanligen i 2–4 veckor, sällan kroniskt bärarskap.	Ja, ofta aktuellt.	E Arbetsledaren ska informeras om smittan**.	E	E	A		Provta kontakter med symtom. Provta symtomfria hushållskontakter med riskyrke* eller är förskolebarn - avstängs i väntan på provsvar.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola/skola ² .
Yersiniainfektion	Ofullständig kunskap. Viktig känd smittkälla är fläskkött. Person-person är ovanligt.	2–7 dagar (1–10 dagar)	Ofta självbegränsande inom 10 dagar, utsöndras i ytterligare några veckor.	Sällan aktuellt.	A Arbetsledaren ska informeras om smittan**.	A	A	A		Provta kontakter med symtom.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ .
Cryptosporidium-infektion	Djur, livsmedel, vatten, person-person. Låg smittdos.	2–7 dagar (2–14 dagar)	Smittsam några veckor efter symtomfrihet (självbegränsande inom 1–3 veckor men långvariga sjukdomstillstånd förekommer).	Sällan aktuellt.	A Arbetsledaren ska informeras om smittan**. Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.	A Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.	A Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.	A Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.		Provta kontakter med symtom.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola ² .
Amöba-infektion	Livsmedel, vatten, person-person. Låg smittdos.	2–4 veckor (dagar-månader)	Även symtomfria bärare kan sprida smitta.	Ja, om laboratorie-verifierad E histolytica.	F Arbetsledaren ska informeras om smittan**. Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.	F Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.	F Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.	F Undvik bassängbad 1 vecka efter symtomfrihet.		Provta kontakter med symtom. Provta symtomfria hushållskontakter med riskyrke* eller är förskolebarn.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola ² .
Giardiainfektion	Livsmedel, vatten, person-person. Låg smittdos.	1–2 veckor.	Även symtomfria bärare kan sprida smitta.	Ja.	A Återgå efter symtomfrihet och behandling. Arbetsledaren ska informeras om smittan**. Undvik bassängbad tills symtomfrihet.	A Återgå efter symtomfrihet och behandling. Undvik bassängbad tills symtomfrihet.	G Undvik bassängbad tills symtomfrihet.	A Återgå efter symtomfrihet och behandling. Undvik bassängbad tills symtomfrihet.		Provta kontakter med symtom. Provtagning av symtomfria kan bli aktuellt, se Smittskydd Värmlands webbplats/giardia.	Ge information, förhållningsregler, hygienråd. Smittskyddsanmälan. Smittspårningspliktig. Inhemsk smitta ¹ + förskola ² .

Personer med aktuella tarmsymtom, till exempel kräkning eller diarré, ska inte arbeta inom vård och omsorg eller med livsmedel oavsett vad avföringsprov visar.

- Inget kontrollprov. Återgå vid symtomfrihet.
- Kontrollprov om stx2-positiv EHEC eller stx1-positiv EHEC med HUS-koppling. Ett negativt prov krävs innan återgång. Tas i regel 2 veckor efter symtomfrihet. (Krävs ej om enbart stx1 utan HUS).
- Ett negativt kontrollprov krävs innan återgång. Tas 1–2 veckor efter symtomfrihet.
- Tre negativa kontrollprov krävs innan återgång. Påbörjas 1 vecka efter avslutad behandling, sedan högst ett prov per dag.
- Ett negativt kontrollprov krävs innan återgång, tas 1 vecka efter avslutad adekvat behandling. Om ej adekvat behandlad krävs tre negativa prover (högst ett per dag) innan återgång.
- Minst ett kontrollprov tas tidigast 1 vecka efter avslutad behandling. Kan dock återgå redan vid symtomfrihet.
- Ett kontrollprov tas 3 veckor efter avslutad behandling. Kan dock återgå redan vid symtomfrihet. (Se även rutin RUT-26 156).